دەرفەتە بەتاڵەکانی منداڵان لە ڤشووی هاوینەدا

نووسینی: هەذیر نینا
وەرطێڕانی: مەجید مارابی

"کاتی بەتاڵَ و ڤشووی منداڵان لە هاویندا" وشەیەکی زۆر جوانە! دەڵێیت بنەماڵەکان بە ئاسانی دەتوانن بۆ تەشقەر کردنی دەرفەتەکانی ڤشووی منداڵەکانیان بەرنامە دابڕمذن. بەڵام کامە بنەماڵەو کامە منداڵَ لە خۆ دەطرص؟ منداڵان لە کۆتایی ساڵی خوەندندا بەرنامەی تایبەت بە خۆیانیان هەیە هەرکامەیان بۆ ڤرکردنەوەی کاتی ڤشووداني خۆیان بۆ بارهەنان و طەشتی ئیستعدادەکانیان ڕوو دەکەنە وانە جۆراو جورەکان. وەکوو خولی فەر بووني زماني ئنطلیزي، وەنە کەشان، شانۆ، وەرزش و...
کە لە ڤشووی هاوینەدا بۆخوەندکاران هەیە. لە ئەراني ئیسلامیدا ئەم دەرفەتانە بۆ منداڵی کرمکاران و زە حەتکەشان بووني نیە کە بتوانن لەو ڤۆلانەدا کە ئیستعدادەکانیان ڤەروەردە دەکات بەشداري بکەن. لەم کۆمەڵطەیەدا کەنیزامي رەشي ئیسلامي تیدا دەسەڵاتدارة، هەذاري و بەکاري جەي ئاواتە ئینسانیەکاني طرتووەتەوە.
لە وەرزي ڤشوودا، دەبەص لە شوەني کار و بازاري بەرة حەانەي سەرمایەدا بەشۆن منداڵة هەذارەکاندا بطەرەین کە جەستەو دەرونیاني لەذەر کاري تاقەت ڤروکەندا دارزاندوة و تەنانەت لە لایەن خاوەنکاراني هەڵ ڤەرەست و قازانج خوازەوة سووکایەتیان ڤە دەکرص، لە کۆمەڵطەي ضیناییەتي منداڵاندا هیص کەس حازر نیة بەرڤرسیاریەتي داهاتوویان وەئەستۆ بطرەت. کاتی بەتاڵَ وڤشوودان بۆ منداڵة هەذارەکان نیة. ئەمرۆکة لە کوورەخانەکاندا، لە کارطا بەووك و طەورەکاندا، لە شەقامەکاندا دەتوانرص ببینرص کەضۆن هەرزي جەستەیي منداڵان و ئاواتة شیرینەکانیان بة سەرمایة دەفرۆشرص. بنة ماڵەیەکي کرمکاري کاتەك نەتوانەت وەڵام دەرەوەي هەموو ڤەویستیەکاني بذیوي خۆي بەت ضۆن طەشة بة ئیستعدادي منداڵەکەي بدات. کرمکارەك کەبەکارة یان لەمانطەکدا ضەندرۆذەك کاردەکات، ضۆن دەتوانەت منداڵەکەي خۆي بۆ ڤۆلة جۆراوجۆرەکاني خویندن بنەرەت . بنة ماڵة کرمکاریەکان تەنانەت دەرفەتي بیر لەکردنەوەي ئەو شتەشیان نیة. شەري ڕەواني کەسەرضاوەکەشي بەکاریة مەشکي منداڵان وبەنة ماڵەکانیاني بەخۆوەسەرقاڵَ کردوة. ئیتر مەجاڵي بیر کردنەوەشیان بۆ ناهەڵستەوة. کرمکارەك کة بة ناضاري منداڵەکەي دەنەرص بۆکارکردن تابەڵکوو طۆشەیەکي بەضووك لە بذیوي ڕۆذانەیان دابین بکات"، کرمکارەك کة بەدرەذایي سالَ ناتوانەت جلوو بەرطي طونجاو بۆ منداڵکاني بکرەت، ئیتر کاتی بەتاڵَ و دەرفەتي ڤشوودان بۆ ئەم منداڵانة هیص مانایەکي نیة. ئەطەر ذیاني منداڵاني ڕەنج دیتوو بەو جۆرەي کەهەیة ببینین و وەناي بکەین و سەیري سووضەکي بەضووك لە دونیاي ڤر لەستەم ونابەڕابەر بکەین کەخاوەناني سەرمایة لە سەري خەوتوون،برسیەتي، بەص سەر ڤەنایي وهەزاران ئاواتي منداڵان و زە حەتکەشان دونیاي خەیاڵەکة کة هەر ڕۆذة لەڵایەن سەرمایەداریەوة دەرووخەت.
زۆرن ئەومنداڵانەي کة بة هۆي هەذار بووني بنەماڵکەیان و تووش بووني کەس و کاریان بة مادة سرکەرەکان بەص بەشن لە خوەندن و لە طۆشەو کەناري شەقامەکاندا خەریکي دەست فرۆشین یان بەص هۆ دەخولەنەوة. طۆمەڵطة نە تەنیا ویست و داخوازي ئابووري و کۆمەڵایەتي ئەم منداڵانة دەستة بەر ناکات

بةلكوو خؤي سةرضاوةو خولقسنةري ئةم هةموو بةلايانةية كة مندالاني دةردو رةنج رؤذانة ثسوةي دةنالنن.